

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/41/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817208108
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8817208108.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci manželov: S. V., I. E., V. XX.XX.XXXX, B. P. X.Á. XXX/XX, T. Y. zastúpená JUDr. Tomášom Jakubom, advokátom, so sídlom M. R. Štefánika 2738/165, Vranov n.T. a S. J. V., V. XX.XX.XXXX, B. P. X. XXX/XX, T. Y. za účasti maloletého dieťaťa: J. V.Q., V. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k mal. dieťaťu na čas po rozvode, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 6P/201/2017-434 zo dňa 26.6.2020, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok okrem výroku o rozvode manželstva a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je rozvod manželstva a úprava rodičovských práv voči mal. dieťaťu na čas po rozvode manželstva.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.: „Súd manželstvo S. V., rod. E., nar. XX.XX.XXXX a S. J. V., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté XX.XX.XXXX, ktoré je zapísané v knihe manželstiev Matričného obvodu L. V., vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XX r o z v á d z a .

Z v e r u j e na čas po rozvode mal. J. V., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky.

Právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok majú obaja rodičia.

Otec j e o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. J. V., nar. XX.XX.XXXX, každý páry týždeň kalendárneho roka v čase od piatku od 18:00 hod. do nedele do 16:00 hod.

Otec j e o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. J. počas letných prázdnin, počas prvých 14 dní v mesiaci júl od 01.07. toho ktorého roka od 10:00 hod. do 14.07. toho ktorého roka do 18:00 hod. a od 01.08. toho ktorého roka od 10:00 hod. do 14.08. toho ktorého roka do 18:00 hod.

Otec j e o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. J. počas vianočných sviatkov každý nepárny rok od 24.12. od 10:00 hod. do 26.12. do 17:00 hod. a každý páry rok od 31.12. od 10:00 hod. do 01.01. do 17:00 hod.

Matka j e p o v i n n á mal. dieťa na stretnutie s otcom pripraviť a pred domom, kde býva ho odovzdať otcovi a otec j e p o v i n n ý mal. dieťa matke vrátiť na rovnakom mieste v stanovený čas.

Otec j e p o v i n n ý platiť výživné na mal. J. vo výške 200,-- Eur mesačne, vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, začínajúc právoplatnosťou rozsudku o rozvode.

V prevyšujúcej časti návrh matky z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania..“

3. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že berúc do úvahy výsledky vykonaného dokazovania a to výpovede účastníkov, správy kolízneho opatrovníka, ako aj záverov znaleckého posudku R.. F. Q., na ktoré súd v celom rozsahu odkazuje, zveril mal. J. do osobnej starostlivosti matky. Súd zohľadnil vek, citové potreby, blízky citový vzťah, ako aj doterajšiu starostlivosť matky, vo vzťahu ktorej neboli zistené žiadne zásadné nedostatky. U mal. J. striedavá starostlivosť toho času nie je vhodná, kvôli problémom rodičov vo vzájomnej komunikácii, dvojakému výchovnému prostrediu a rozdielnemu výchovnému režimu, keďže rodičia majú odlišné predstavy o výchove a otec sponchyňuje výchovu matky. Teda mal. by bol každý týždeň v inom režime výchovy. Podľa názoru znalkyne je tu vysoko pravdepodobné riziko, že by to malo negatívny dopad na psychiku mal. dieťaťa. Pokiaľ ide o názor mal. na otázku striedavej starostlivosti, dieťa zrejme po dohode s otcom je ochotné podstúpiť striedavú starostlivosť, nemá však predstavu o tom, čo je s tým spojené a aké by to mohlo mať pre neho následky. Vzhľadom na kladný citový vzťah mal. k obojmu rodičom a potrebu naďalej rozvíjať vzťahy s rodičom, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti je potrebné dbať na ich pravidelný kontakt a prehlbovanie prirodzeného puta. Vzhľadom na uvedené, ako aj súhlasné stanovisko rodičov, súd upravil styk otca s mal. počas každého párneho týždňa v roku od piatku od 18:00 hod. do nedele do 16:00 hod., ako aj polovicu letných prázdnin a tiež súd upravil stretávanie sa mal. s otcom počas vianočných sviatkov. Pokiaľ sa týka výšky výživného, vychádzal súd z princípu potenciality, t.j. aký príjem je reálne možný, aby otec z pracovného procesu získal. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi na strane oprávneného aj povinného. Oprávnené potreby nezahŕňajú len stravovanie, ale sú dané širšie, potrebami bytovými, odevnými, kultúrnymi a závisia od veku, zdravotného stavu dieťaťa, schopnosti starať sa o seba a podobne. Zároveň súd prihliada aj na okruh osôb, voči ktorým má povinný vyživovaciu povinnosť. Súd berie do úvahy nielen faktické príjmy, ale aj možnosti povinného, teda to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na vek, kvalifikáciu, odbornosť, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Súd zohľadňuje aj majetkové pomery rodičov, teda nielen príjem, ale aj majetok rodičov a ich životný štandard. Podľa ustálenej súdnej praxe by výživné na deti malo byť určené vo výške 20 - 30% z čistého príjmu povinného rodiča. V danom prípade má súd za to, že otec mal. ako elektrotechnický inžinier s vysokoškolským vzdelaním je schopný uhradiť pre mal. výživné vo výške 200,-- Eur mesačne bez toho, aby tým ohrozil uspokojovanie svojich základných životných potrieb. Na internetovej stránke www.profesia.sk <<http://www.profesia.sk>> a www.platy.sk <<http://www.platy.sk>> súd zistil, že hrubý príjem elektrotechnického inžiniera na Slovensku sa pohybuje od 700,-- do 1.500,-- Eur. Ak vychádzame z priemernej sumy 1.100,-- Eur príjem činí 800,-- Eur mesačne. V danom prípade 25% z tejto sumy činí 200,-- Eur mesačne. Súd bral pritom do úvahy tú skutočnosť, že právoplatnosťou rozsudku o rozvoze zanikne vyživovacia povinnosť otca voči manželke a zostane mu vyživovacia povinnosť len voči mal. J., ktorý je žiakom druhého stupňa základnej školy. Súd považoval za odôvodnené mesačné výdavky na mal. vo výške nad cca 270,-- Eur mesačne s tým, že matka si časť vyživovacej povinnosti plní voči dieťaťu osobnou starostlivosťou.

4. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku.

III. Obsah odvolania otca

5. V zákonom stanovenej lehote podal proti výrokom II, III, IV., V. a VIII. rozsudku odvolanie otec maloletého. V odvolaní uviedol, že súd nedostatočne zisťoval názor maloletého J.. Matka maloletého, tým, že sa odsťahovala do R., konala účelovo, pričom bránila otcovi sa stretávať so synom. Samotný maloletý sa vyjadril, že chce byť s oboma rodičmi, teda nielen s matkou, ale aj s otcom, s ktorým sa navzájom majú radi, a ktorý synovi venuje nielen čas, ale aj zabezpečuje jeho potreby po materiálnej i nemateriálnej stránke. Súd prezentoval znalecké dokazovanie posudok 13/2019 R.. F. Q. tendenčne. V rozsudku pri znaleckom dokazovaní chýbajú do vysvetlenia znalkyne, ktoré podala ústne na súdnom pojednávaní v osobe svedka a odborného znalca v R. dňa 19.11.2019, sp. zn 23P/81/2018 Tieto však súd nezohľadnil, ani ich necitoval v rozsudku. Otec namietol správnosť záveru súdu o výške ním dosahovaného príjmu, ktorý podľa jeho názoru nezohľadňuje regionálne špecifiká.

6. Matka v písomných vyjadreniach k odvolaniu navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj ako „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že sú splnené predpoklady pre zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Podľa čl. 3, ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

8. V súlade s Dohodou o právach dieťaťa, pokiaľ obidvaja rodičia prejavujú záujem a splňajú kritériá pre striedavú osobnú starostlivosť, vytvárajú prezumpciu v prospech striedavej starostlivosti. Túto je možné vyvrátiť, ak existujú vážne dôvody, ktoré vyplývajú zo záujmu na ochrane najlepšieho záujmu dieťaťa. Medzi tieto dôvody patrí napríklad špecifický zdravotný či psychický stav dieťaťa, v dôsledku ktorého by striedavá starostlivosť predstavovala pre dieťa neprimeranú záťaž, veľmi veľká vzdialenosť bydlísk rodičov, a to najmä v prípadoch, kedy by táto veľká vzdialenosť mohla zásadným spôsobom narušiť školskú dochádzku dieťaťa. Vo výnimočných prípadoch môže byť dôvodom na vylúčenie striedavej starostlivosti i nevhodná či vôbec neprebiehajúca komunikácia medzi rodičmi, avšak nemôže sa tak stať bez toho, aby sa súdy pokúsili zistiť príčinu pretrvávajúceho stavu komunikácie a tento stav za pomoci vhodných opatrení napraviť a zlepšiť. Dieťa by potom malo byť zverené zásadne do starostlivosti toho z rodičov, ktorý je viac naklonený ku komunikácii s druhým rodičom a ktorý nebude brániť jeho styku s druhým rodičom. (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci I.ÚS 2482/13)

9. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že striedavá starostlivosť v prípadoch, kedy sú vhodné podmienky pre jej nariadenie je pre deti po rozpade rodiny najvhodnejšou formou usporiadania vzťahov. Je taktiež zásadné pri rozhodovaní vo veciach starostlivosti súdu o mal. deti zisťovať a prihliadať na názor mal. dieťaťa.

10. Z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že mal. J. má 13 rokov. Jeho názor v konaní bol zisťovaný prostredníctvom kolízneho opatrovníka za prítomnosti matky. J. uviedol, že otca má veľmi rád a k striedavej starostlivosti sa potichu vyjadril, že si ju veľmi nevie predstaviť. V rámci znaleckého dokazovania, ktoré je súčasťou spisu, sa maloletý pri psychologickom vyšetrení vyjadril, že by chcel byť týždeň u ocka, týždeň u mamy. Chcel by to skúsiť, aj keby chodil do školy v T. Y., alebo v Q.. Súd prvej inštancie rozhodol o zverení mal. J. do osobnej starostlivosti matky bez toho, aby sa dostatočne vysporiadal s prejavovým názorom mal. J. a jeho záver o nevhodnosti nariadenia striedavej starostlivosti je predčasný. Nevhodná komunikácia rodičov sama o sebe nie je dôvodom pre nenariadenie striedavej starostlivosti. Rodičia nemali riešiť svoje nezhody bojom o dieťa či jeho prostredníctvom, ale naopak hľadať predovšetkým na jeho záujem byť v starostlivosti oboch rodičov a hľadať najvhodnejší spôsob, ako dieťaťu vytvoriť harmonické a láskyplné prostredie, umožňujúce mu bez negatívnych vplyvov jeho záujem realizovať. Je však nesporné, že zlá či priam konfliktná komunikácia medzi rodičmi môže mať negatívny vplyv na osobnostný rozvoj dieťaťa. Preto vo výnimočných prípadoch, kedy ani pokusy o nápravu zo strany súdov nemali na zlepšenie komunikácie vplyv, môžu súdy striedavú starostlivosť vylúčiť. Musia pritom zistiť, na strane ktorého z rodičov leží príčina nevhodnej komunikácie, a zohľadniť toto zistenie pri zverovaní dieťaťa do starostlivosti iba jedného z rodičov. Dieťa by tak malo byť zverené do starostlivosti práve toho z rodičov, ktorý je ochotný s druhým z rodičov komunikovať a nebrániť mu v styku s dieťaťom. (Nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. I.ÚS 1554/14 z 30. 12. 2014)

11. Otec mal. sa v konaní vyjadril, že by bol ochotný syna vozit' do školy tak, aby nedošlo k situácii, že by musel navštevovať dve školské zariadenia vzhľadom na vzdialenosť bydlísk rodičov. Je taktiež potrebné zistiť dôvody, ktoré viedli matku k zmene rodinného prostredia maloletého, ktoré dodnes považuje za svoj domov a v tejto súvislosti posúdiť aj vhodnosť zverenia mal. do výlučnej starostlivosti otca.

12. Medzi kritériá, ktoré musia všeobecné súdy z hľadiska nutnosti rozhodovať v najlepšom záujme dieťaťa v konaní o úpravu výchovných pomerov vziať do úvahy, patria najmä (1) existencia pokrvného púta medzi dieťaťom a o jeho zverenia sa do starostlivosti usilujúcou osobou; (2) miera zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej ktorej osoby; (3) schopnosť osoby usilujúcej o zverenie dieťaťa do starostlivosti zabezpečiť jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby; a (4) želanie dieťaťa [porov. tiež ods. 52 a nasl. Všeobecného komentára č. 14 Výboru pre práva dieťaťa č. 14 z 29. 5. 2013 o práve dieťaťa na to, aby jeho najlepšie záujmy boli prvoradým hľadiskom (General comment No. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as primary consideration), 2003, CRC/C/GC/14.]. (bod 19 Nálezu ÚS ČR z 25.6.2014, sp.zn. I. ÚS 2482/13)

13. Medzi mal. J. a otcom nepochybne existuje primárne biologické púto, ktoré je predmetom ochrany (rozsudok EŠLP vo veci Keegan proti Írsku z 26.5.1994, č. 16969/90).

14. Otec vo svojom odvolaní namietol aj výšku súdom určeného výživného. Súd pri určení výživného vychádzal z možností a schopností otca dosahovať príjem. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie ohľadom možností a schopností otca dosahovať príjem stotožňuje. Je však potrebné pri určení výšky výživného prihliadnuť aj na rozsah výkonu osobnej starostlivosti o mal.. V prejednávanom prípade sa javí, že rozsah osobnej starostlivosti otca o mal. J. je pomerne veľký a je potrebné sa pri určení výšky výživného vysporiadať aj s touto otázkou.

15. Keďže súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal dokazovanie, odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP a vec vrátil súd prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1, 2 CSP).

16. Po vrátení veci je úlohou súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie so zameraním sa na zistenie predpokladov a posúdenie vhodnosti pre nariadenie striedavej starostlivosti v prípade mal. J.. Za týmto účelom sa javí ako najvhodnejšie zistenie názoru samotného J. pred súdom. Súd v prípade, ak bude mať za to, že komunikácia a neochota rodičov mal. dosahuje tak vysokú mieru, že je dôvodom pre nenariadenie striedavej starostlivosti, zhodnotí, či tieto dôvody nie sú len na strane jedného rodiča a či jeho správanie sa nie je účelové. V prípade takého záveru súd zverí mal. J. do osobnej starostlivosti toho z rodičov, ktorý preukáže lepšie rodičovské kompetencie.

17. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o trovách prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).